

Педагогічні КАДРИ

газета

ЗАСНОВАНА У ЖОВТНІ 1929 РОКУ

№ 9 (1619) ЛИСТОПАД 2011 РОКУ

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

17 ЛИСТОПАДА – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ СТУДЕНТІВ

Шановні студенти!
**Щиро вітаю вас з Міжнародним
студентським днем!**

Студентська пора – це час пошуку, розвитку, становлення. Наш університет дає молодій людині безліч можливостей для самореалізації. Серед нашої студентської спільноти є переможці і лауреати численних міжнародних та всеукраїнських подій – учасники науково-практичних конференцій, інтелектуальних конкурсів, літературно-мистецьких проєктів, спортивних змагань. Різносторонність, освіченість, цілеспрямованість драгомановської молоді радує і захоплює, дає насагу для роботи всього колективу університету.

Студентське самоврядування НПУ неодноразово перемагало у міських оглядах і конкурсах, демонструючи високий рівень культури й свідомості нашої молоді. Імена драгоманівців відомі серед студентських і викладацьких колективів університетів України і Європи, завдяки наполегливій роботі з молоддю викладачів, кураторів. Дякую всьому професорсько-викладацькому колективу за мудру і ґрунтовну працю.

Студентські ініціативи завжди сприяли появі нових винаходів, відкриттів, звершень. Вірю, що студенти нашого університету, обравши стежку педагога і вчителя, зуміють запалити вогник у серцях і душах своїх вихованців.

Вітаю зі святом!

**З повагою,
ректор університету,
доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
академік НАПН України
Віктор АНДРУЩЕНКО**

ВІТАЄМО!

Ректор НПУ імені М. П. Драгоманова академік **Віктор Андрущенко** отримав Почесну відзнаку Української Ради Миру “Орден Миру” І ступеня за вагомий внесок у справу збереження справедливості, гуманізму, миру й злагоди у світі, високопрофесійну та самовіддану працю на благо Батьківщини й утвердження слави України на міжнародній арені. Драгомановці щиро вітають свого лідера!

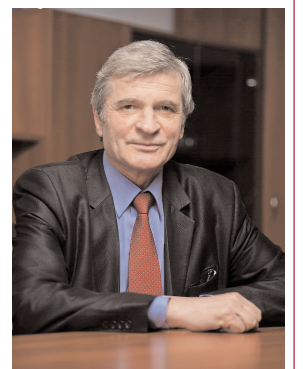
ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ! Congratulations on the Anniversary! Gratulation zum Jubiläum! Bon Anniversaire!

РЕКТОРАТ університету, колектив відділу міжнародного співробітництва та євроінтеграції, редакція газети “Педагогічні кадри” вітають проректора з міжнародних зв’язків, кандидата історичних наук, доцента Володимира Григоровича Лавриненка з 60-річчям.

Мудрий керівник, спеціаліст високого класу, доброзичлива та толерантна особистість, Володимир Лавриненко активно працює над проблемами євроінтеграції українського освітнього простору. Колектив університету високо цінує внесок Володимира Григоровича у налагодження міжнародних зв’язків нашого університету і його визнання за кордоном.

Володимир Григорович показує приклад відданості справі, наполегливості та відповідальності. Професійні якості доповнюють доброзичливість та принциповість, щирість та надійність.

Бажаємо міцного здоров’я, стійкості духу та сімейного благополуччя!

Міжнародний семінар

Про минуле і
майбутнє

стор. 2

Шана

Визволення
України

стор. 4

Свято

День студента

стор. 8

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР ПРО МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ

18-19 ЖОВТНЯ у стінах НПУ імені М. П. Драгоманова відбувся Міжнародний семінар, присвячений викладанню чутливих проблем в історії у мультикультурному аспекті. Ініціаторами заходу стали Департамент загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України спільно з Директоратом з освіти і мов (Відділ історичної освіти) Ради Європи, Драгомановський університет та Всеукраїнська Спілка викладачів суспільних дисциплін і громадянської освіти.

На фоні загальної глобалізації мультикультурність сучасного суспільства є чи не найголовнішою ознакою та звісно фактором напруження у світі. Вчені доводять, що мультикультурність XXI століття суттєво відрізняє цю епоху від попередніх. Це зокрема стосується різноманітних протиріч, породжуваних нею на світоглядно-цілісному, комунікаційному, побутовому рівнях. Тісно до цього примикає й історичний аспект. Досі людство не може знайти оптимальних шляхів безконфліктного потрактування різноманітних епізодів світової історії. Ця проблема лягає не тільки на плечі істориків-науковців, але й входить до навчальних завдань істориків-вчителів.

Кроки у вирішенні такої проблематики здійснюються завдяки спільним зусиллям українських вчених-педагогів та експертів Ради Європи. **Міжнародний семінар "Викладання чутливих проблем в історії у мульти-**

культурному контексті" покликаний не лише запропонувати сучасним вчителям історії методичні рекомендації та розробки за вибраною тематикою, але й забезпечити взаємообмін досвідом між освітніми системами різних країн.

Розпочинаючи семінар, заступник Міністра освіти і науки, молоді та спорту України **Борис Жебровський** зізнався, що його сприйняття такого роду заходу з позиції високого чиновника – це звичайна буденна робота, але Борис Жебровський – учитель-історик, не хотів би пропустити жодної доповіді на цьому семінарі. *"Та все ж повертаючись до позиції високого чиновника, найбільше бажання, щоб усі виступи знайшли своє практичне втілення у вітчизняній школі"*, – зауважує Борис Михайлович.

Заступник міністра розповів учасникам про недавні проекти й заходи у сфері освіти України, спрямовані на формування єдиного освітнього простору Європи. Це зокрема прийняття Київського комюніке на Форумі міністрів освіти європейських країн, що відбувся у Києві, а також З'їзд ректорів педагогічних університетів Європи, зініційований ректоратом Драгомановського університету і безпосередньо **Віктором Андрущенком**. Й одна, й інша подія – вагомі кроки у напрямку формування щасливого майбутнього для людської цивілізації, доки окремі амбіційні чиновники ще лаються за минуле. Борис Михайлович і сьогоднішній семінар назвав зв'язковою ланкою у ланцюзі створення єдиного простору.

Загалом у програмі семінару передбачається розгляд низки питань, пов'язаних з оптимальним вирішенням чутливих моментів при викладанні історії у мультикультурному класі, підбір відповідних джерел і методик, використання нових технологій у роботі з учнями. Свої думки з цього приводу висловили професори та експерти **Сусанна Попп** (Німеччина), **Айен Філіпс Блек** (Велика Британія), **Луїза Де Бівар** (Португалія), **Джим Косем** (Велика Британія), вітчизняні науковці, серед яких представник Дипломатичної Академії Міністерства закордонних справ України професор Михайло Кирсенко. Гостям також було презентовано студентський проект на тему "Ми різні – ми рівні", сформування міжетнічної толерантності.

За словами одного з організаторів наукової імпре-

зи, заступника голови Відділу історичної освіти Ради Європи **Тетяни Мінкіної-Мілко**: *"Акцент заходу – поєднання інтелекту й бажання науковців, доброї волі чиновників та усіх ланок формування історичної свідомості людини, куди входять школа, сім'я, університет, засоби масової інформації, громадські мистецькі організації"*. Рада Європи активно співпрацює з українськими вченими й представниками міністерств, що пов'язано з головними завданнями України у Комітеті міністрів Ради Європи. З боку нашої держави провадиться ефективно реагування на виклики сьогодення, що доводить проведення й цього семінару.

Як зазначив на відкритті заходу перший проректор НПУ імені Михайла Драгоманова **Володимир Бех**, це була розмова не тільки про принципи й методики навчання. Суть виявилась набагато глибшою: **"Жодні нові технології не будуть працювати, поки вчитель сам не окреслить для себе принципи навчання, а за кожним принципом безпосередньо стоять цінності. Бо ж принцип – лише інструмент дії"**.

Драгомановський університет завжди з приємністю приймає зарубіжних науковців, демонструє свої досягнення, ділиться досвідом. Обговорення висуненої на семінарі тематики безумовно отримає практичне втілення, а встановлення дружніх зв'язків між експертами започаткує плідну співпрацю.

Людмила КУХ,
прес-служба університету

ВІН НЕ МАЄ АНАЛОГІВ В УКРАЇНІ

НА БАЗІ Фізико-математичного інституту НПУ імені М. П. Драгоманова функціонує унікальний Науково-методичний центр сучасних засобів навчання, де з найновішим німецьким обладнанням працюють науковці, аспіранти, вчителі.

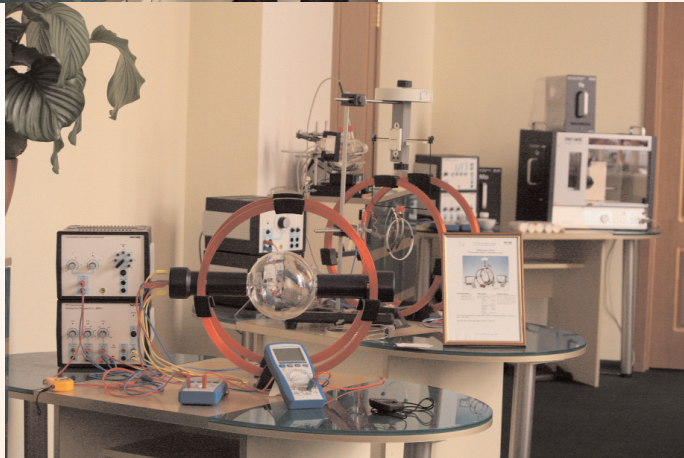
Ми звикли, що педагогічні виші покликані у першу чергу готувати вчителя – достойного наставника для майбутнього покоління. Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова вперто доводить соціуму, що переймається не тільки власне методичними проблемами. Драгомановці науковообгрунтовано вирішують психологічні, соціальні, філософські питання сучасної освіти у глобальному контексті і разом з тим не забувають про дріб'язкові, здавалось би, аспекти роботи маленької школи, вчителя, учня.

Завдяки подібним прагненням у стіни Драгомановського університету потрапило обладнання для лабораторних та практичних шкільних і вузівських робіт визнаної на світовому ринку німецької компанії "РНУВЕ".

Ректор НПУ імені М. П. Драгоманова Віктор Андрущенко з ентузіазмом поставився до пропозиції відкрити в університеті окрему лабораторію для демонстрації установок. Науковці Фізико-математичного інституту вишу довгий час вивчали досвід функціонування такого структурного підрозділу в навчальних закладах Росії та інших країн світу, розробили низку напрямків його роботи і можливості, які б він відкрив для вчених, студентів, обдарованої молоді природничо-математичних нахилів. Врешті у травні 2011 р. за участі представників німецької компанії-виробника "РНУВЕ", російських колег з фірми "Резонанс" драгомановці перерізули урочисту стрічку, що знаменувало відкриття на базі Фізико-математичного інституту НПУ Науково-методичного центру сучасних засобів навчання.

"Ця структура не має аналогів в Україні, – запевняє директор Центру Тарас Олефіренко. – До нас часто приїждять науковці з усієї України, щоб попрацювати з такими новітніми приладами, переконатися, що й для українців це цілком реально".

Сьогодні у Науково-методичному центрі зосереджено близько 40 сучасних установок для навчання у загальноосвітній школі за трьома напрямками – фізика, хімія, біологія, та для значно ширшого спектра вищих навчальних закладів – від екології і аграрної промисловості до медицини. Німецька якість усього обладнання підкріплюється особли-

вою безпекою у використанні, чого варті хоча б один приклад того, що у відкритому доступі тут розташовується рентгенівська установка, з якою можуть без спецодягу працювати навіть школярі.

Окрім того, пан Олефіренко розповів і про деяку універсальність кожного приладу й повну укомплектованість, що особливо актуально в учнівській аудиторії. Усі прилади легко під'єднуються до персонального комп'ютера та вже оснащені необхідним програмним забезпеченням. Результат роботи школяр відразу бачить на моніторі у вигляді схем, графіків, таблиць. Це економить час та зусилля дослідника, розширює можливості варіацій досліду.

"Щодня ми приймаємо відвідувачів з різних навчальних закладів, вчителів-предметників, демонструємо прилади учням і студентам. Зокрема, зараз вибудовується план-графік відповідних зустрічей, у нас працюють аспіранти і магістранти над власними науковими роботами, – зауважує директор Центру. – Важливий елемент роботи нашої структури – це безумовно співпраця з талановитим молоддю, школярами, що готують науково-дослідні роботи у структурі Малої академії наук України і потребують такого обладнання для власних експериментів. І можна лише уявити, що означає для майбутнього фізика, біолога, хіміка, а теперішнього школяра попрацювати за такою установкою – враження залишаються на все життя".

Завдання і мрія кожного науковця, викладача-драгомановця – оптимально якісні і безпечні умови навчання та виховання майбутнього покоління українців. Шкільна освіта як базис подальшого розвитку особистості просто змушена відповідати новітнім умовам життя, але йти до цього варто послідовно та виважено. Створення Науково-методичного центру сучасних засобів навчання в педагогічному університеті – вже суттєвий крок до розвитку загальної і вищої освіти. Попереду багато роботи, але початок – це вже півсправи.

Прес-служба університету

Із вражень про Школу молодого філософа

20-25 червня 2011 р. в Москві та Підмосков'ї проходила "Школа молодого філософа: Філософія. Політика. Культура", що була присвячена 20-й річниці створення СНД. У роботі школи взяли участь студенти, аспіранти та викладачі філософії з Росії, України, Республіки Білорусь, Азербайджану, Вірменії, Таджикистану. Організаторами школи стали "Міждержавний фонд гуманітарної співпраці держав – учасниць СНД" та Інститут філософії Російської Академії Наук.

Українська делегація на чолі із професорами **Є. К. Бистрицьким** та **В. А. Малаховим** складалась із двох аспірантів Інституту філософії НАН України (**Ю. Г. Слущка**, **В. П. Волковський**), трьох аспірантів філософського факультету КНУ імені Тараса Шевченка (**І. А. Ковальчук**, **В. В. Машкін**, **Г. В. Мороз**) та двох аспірантів Інституту філософії освіти і науки НПУ імені М. П. Драгоманова (**А. Е. Дробович**, **Є. М. Шушкевич**). Приємно, що окрім аспірантів нашого університету у роботі школи взяв участь випускник Інституту філософії освіти і науки НПУ імені М. П. Драгоманова, а нині аспірант Інституту філософії НАН України **В. П. Волковський**. Це демонструє якість підготовки фахівців-філософів в нашій alma mater, а також їх ентузіазм щодо актуальних філософських проектів.

Протягом роботи школи фахівці з філософії різних поколінь і держав брали участь у "круглих столах" та прослухали ряд академічних лекцій, що охопили широкий спектр філософської проблематики – від "Політики і моралі: уроки Аристотеля" (академіка **А. А. Гусейнова**) до "Партикуляризму та універсальності культурної ідентичності" (професора **Є. К. Бистрицького**).

Варто відзначити, що школа була покликана не тільки створити майданчик для наукової комунікації та обміну думками відомих філософів з СНД, але й передати досвід молодим дослідникам. Тут були присутні слухачі шкіл молодого філософа, які проводились ще в часи СРСР. Зараз це досвідчені науковці, слово яких багато важить в гуманітаристиці та академічному житті (професори **С. А. Нікольський**, **В. М. Межуєв**, **Е. Ю. Соловйов**, **Є. К. Бистрицький**, **В. А. Малахов**), але колись вони самі були молодими, допитливими студентами та аспірантами, що вправлялись у філософії і переймали досвід від старших колег на подібних школах.

З перших днів вдалося виробити вдалий формат комунікації учасників, при якому дискусії, обговорення і навіть полеміка відбувалися без озирання на наукові ступені та вчені звання, а тільки на силу аргументів й переконливість. Єдине обмеження – повага до співбесідника і вихованість полемістів. Велике значення мало неформальне спілкування, обговорення доповідей та лекцій в кулуарах. Особливий резонанс викликали виступи **Р. Г. Апресяна**, **Н. О. Кутузової**, **Є. К. Бистрицького**, **О. О. Кара-Мурзи**, **І. Р. Мамед-заде**, **В. М. Межуєва**, **Е. Ю. Соловйова**, **П. Д. Шозімова** та **Е. Г. Ордуханяна**.

Саме завдяки відкритості, взаємній повазі та відсутності ієрархічного бар'єру між учасниками вдалося обговорити складні теми, які пов'язані із національними ідентичностями країн колишнього СРСР, проаналізувати актуальні політичні проблеми, роль СНД у справі міжкультурної комунікації, питання ідейної спадщини та культурної повноцінності й самобутності країн – учасниць СНД. Обговорення часом досягало нечуваної для наукових заходів гостроти та емоційності, але взаємна повага і симпатія учасників один до одного стали кращим запобіжником конфліктів та неприємних ситуацій.

Дійсним шедевром школи став міжкультурний вечір, на якому представники всіх делегацій та приймаючої сторони влаштували концерт художньої самодіяльності. Лунали пісні та вірші, задавали настроя запальні східні танці та декламації. При цьому професори та досвідчені науковці не поступались аспірантам та студентам у силі виступів та відвертості виявлення емоцій.

За підсумками роботи школи можна впевнено сказати, що науковці країн – учасниць СНД можуть порозумітись і знайти дійсно ефективні механізми взаємодії, на відміну від політиків, яким ще слід повчитися стриманості, простоті та готовності досягати згоди.

Антон ДРОБОВИЧ,
викладач кафедри філософської антропології

Інтерв'ю

Глибинна психологія з філософським ухилом

ТАМАРА ЯЦЕНКО –
фахівець у галузі глибинної психології

Сучасне суспільство в його прагненні до інтеграції і налагодження міжнародних стосунків в кінцевому результаті перекопується у важливості для людини самореалізації, що передбачає самопізнання. У такому випадку, аби перейти до проблем соціуму, варто почати з людини та її внутрішніх суперечностей. Наука психологія, яка намагається допомогти людині у вирішенні цих питань, вже давно розширює межі співпраці з гуманітарними та точними науками. Сьогодні існують центри та лабораторії, де теоретична база передбачає перетин різних галузей знань на засадах взаємодоповнень.

Про створення подібної наукової лабораторії на базі НПУ імені М. П. Драгоманова розповіла академік Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор кафедри психології РВНЗ "Кримський гуманітарний університет" **Тамара Яценко**.

– **Пані Тамаро, Ви є визнаним фахівцем у галузі глибинної психології, очолюєте Науково-дослідний центр глибинної психології в Кримському гуманітарному університеті, як так трапилось, що прийшли до філософського осмислення психологічної проблематики?**

– Я вже більше 30 років займаюся глибинною психологією. Це те, до чого психологи відносяться з обережністю. Глибинна

психологія враховує цілісність психічного в єдності свідомого з несвідомим. На моє переконання, саме такою повинна бути практична психологія. Наші розробки носять як науково-теоретичний, методологічний, так і практичний характер. Адже, як кажуть, немає нічого практичнішого, як хороша теорія. Хорошою є та теорія, яка впродовж тривалого часу створювалась спіралеподібно – "від теорії до практики і навпаки". Разом з тим можна зауважити: науковий аспект йде за розв'язанням практичних задач, інакше – це б було порушенням службової етики практикуючого психолога. Більш ніж тридцятилітня практична робота, яка піддається узагальненню, врешті обумовила філософське її осмислення в напрямі теорії пізнання психічного, що досі є нерозкритим. Від розв'язання цієї проблеми залежать конкретні методики і сам характер підготовки практичних психологів. Віктор Андрущенко працює у галузі філософії освіти, і це безпосередньо перетинається з особистими зацікавленнями професійного практичного психолога, який тяжіє до філософського осмислення емпіричного матеріалу в ракурсі предмету психічного пізнання; проблеми адекватності методів пізнання феномену психічного в його об'єктивній реальності існування. Усі словники подають психічне як "суб'єктивний образ об'єктивного світу". Разом з тим, ніхто ніколи не ставить питання: чим задається цей суб'єктивізм сприйняття реальності в його індивідуальній неповторності? Ми ж відносимо цю проблему до центральних в створюваній науково-дослідній лабораторії глибинної психокорекції.

– **Центр, який Ви очолюєте, уже добре відомий в Україні завдяки суттєвим здобуткам у сфері глибинної психології. Тепер подібну лабораторію Ви плануєте створити на базі НПУ імені Михайла Драгоманова. Чи не дублюватимуть ці структури одна одну?**

– Дослідження, які ми проводимо в Науково-дослідному центрі в КГУ, не мають вираженого філософського ракурсу осмислення корекційних процесів та їх результатів. У Національному педагогічному університеті, з одного боку, передбачається розширення та поглиблення психокорекційної практики на засадах розробленої нами пси-

хологічної теорії, з іншого – ставиться завдання філософського осмислення природи та закономірностей, на яких ґрунтується така практика. Коло інтересів торкається як педагогічного ракурсу психокорекційної практики, так і проблем оптимального виховання молоді, що упереджувало б потребу в психокорекції. Словом, лабораторія глибинної корекції зорієнтована на поліпшення якості підготовки психологів-практиків на відповідних факультетах Драгомановського університету, що готують психологів.

– **Тамаро Семенівно, таким чином, у цій лабораторії зможуть працювати не лише аспіранти та науковці вишу, але й студенти?**

– Так, студенти у першу чергу матимуть змогу безпосередньо знайомитися з живим процесом глибинної корекції з людиною, власне проходять глибинну психокорекцію, що є передумовою професійного успіху практичного психолога. Ми уже кілька років тісно співпрацюємо з НПУ імені М. П. Драгоманова. Мені довелося неодноразово, як члену експертної ради ДАК і члену Вищої атестаційної комісії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, співпрацювати з викладачами та студентами, проводити показові заняття. Маємо багатолітній досвід спільного проведення семінарів та конференцій з практичних та методологічних проблем практичної психології.

– **А чому Ви обрали саме Драгомановський університет?**

– З цим університетом у мене давні зв'язки. Я проходила тут стажування (1969 р.), потім ще три роки аспірантури під керівництвом професора **Дмитра Ніколенка**, взаємна робота з професорами **Любов'ю Долинською**, **Володимиром Бондарем**, **Віктором Синьовим** та ін. В останні роки мене захоплює науковою гостротою проблеми широта й всеохопність філософії освіти, що розробляє академік **Віктор Андрущенко**. Глибоко вразила його доповідь на зборах НАПН України не лише ораторською досконалістю, але й адекватністю постановки освітянських та психологічних проблем вузівської підготовки молоді до професійної діяльності. Відчуваю внутрішню потребу в такій співпраці, яка вже на сьогодні має реальний результат – вихід

посібника "Теорія і практика глибинної психокорекції", де Віктор Петрович виступив укладачем.

Я все більше усвідомлюю, що мої багатолітні напрацювання потребують філософського осмислення та узагальнення, тому перспективи вбачаю в інтеграції науково-філософської думки.

– **Як Ви вважаєте, що це дасть для майбутніх вчителів, педагогів? Навіщо їм вивчати глибинну психологію?**

– Педагогічний ракурс проблеми методів підготовки майбутніх учителів до спілкування з учнями забезпечує глибинна психокорекція – це доведено мною ще в докторській дисертації, яка була захищена при Драгомановському університеті (1989 р.). У контексті підготовки майбутніх практичних психологів метод глибинної корекції забезпечує особистісну психокорекцію на засадах вивчення майбутнім фахівцем власної внутрішньої суперечливості психіки; ознайомлення з адекватними методиками пізнання цілісної психіки в її свідомих та несвідомих виявах; опанування інструментовкою використання метафорично-візуалізованих засобів глибинного пізнання у відповідності з образністю мови несвідомого, що спирається на архетипну символіку, колективне несвідоме.

Методологічний аспект дослідження глибинної корекції найбільш влучно презентують методи психоаналізу комплексу тематичних малюнків; психоаналіз предметних моделей, використання казки, каменів, іграшок з метою полегшення процесів корекції та проективної ідентифікації. Сподіваюся, що лабораторія глибинної психокорекції, відкриття якої санкціоноване ректором НПУ імені М. П. Драгоманова, внесе оживлення в теорію, методологію та інструментально-методичні аспекти становлення професіоналізму практичного психолога. Глибинна психокорекція виражає інтегративну сутність психодинамічної теорії в її методологічному та практичному вираженні, що не може залишити байдужими професійно зорієнтованих майбутніх психологів-практиків та педагогів.

– **Тамаро Семенівно, дякую за приємну та цікаву розмову.**

Розмовляла **Людмила КУХ**

МИ ЙШЛИ КРІЗЬ ЗГАРИЩА І ЛЮТЬ ВИЗВОЛЯТИ УКРАЇНУ

СЕРЕД ПОДІЙ ХХ століття найтрагічнішими слід вважати жорстокі бої проти гітлерівської агресії спочатку на кордонах, а потім – і на просторах колишнього Радянського Союзу.

Захисники Вітчизни проявили тоді небачений до цього у світовій історії героїзм, самовідданість і самопожертву. На бій з ворогом за покликанням душі й серця ставали поряд із воїнами у партизанських загонах підлітки, юнаки і дівчата, жінки і діти. Фронт і тил у цілковитій єдності до останнього подиху протистояли ворожій навалі. Однак під натиском переважаючих фашистських армій героїчні захисники рідної землі змушені були відступати, і чимало із них знайшли упокій в братських могилах.

Фашистська армія окупувала територію в 1 млн 880 тис. кв. км з населенням 80 млн чоловік. Найбагатші простори центральних чорноземних районів Росії й України з розвинутою промисловістю та сільським господарством, працьовитим народом опинилися під гнітом гітлерівських завойовників.

Колгоспниця села Високе Харківської області О. Конохіна з дітьми Віктором, Іваном, Володимиром та Миколою біля спаленого німцями дому

Доля української нації вирішувалася у битвах 1941–1945 рр. Розгром фашистів під Москвою у грудні 1941 – січні 1942 рр. став відліком визволення окупованих фашистами земель. Міфу про непереможність гітлерівської армії не стало.

Україна

Гітлер наказав будувати неприступну лінію оборони – "Східний вал". Та було вже пізно. Після жорстоких боїв під Курськом радянські війська з боями переслідували ворога, притискаючи його до Дніпра. П'ять фронтів при активній допомозі партизанів та місцевого населення у вересні захопили 23 плацдарми.

Майдан

Попереду була Київська стратегічна наступальна операція. У битві за місто командування Воронежського фронту основним визначило Букринський плацдарм, але такі спроби перемоги були недосяжними: втратилась раптовість наступу, ворог зумів зміцнити оборону. Окрім того, рельєф місцевості позбавляв можливостей широкого застосування танкових з'єднань.

Командування терміново перекинуло 3-тю гвардійську танкову армію, 1-й гвардійський кавалерійський корпус, три стрілецькі дивізії з Букринського на Лютезький плацдарм. Визволення Києва покладалось на 60-ту армію під командуванням генерала І. Черняхівського та 38-му (генерал-полковник К. С. Москаленко). Координацію бойових дій фронтів здійснював легендарний Г. К. Жуков.

"Даёшь Киев!" 1943

Нашим арміям протистояли 12 піхотних та дві танкові дивізії. Від Гостомеля до Вишгорода глибина оборони досягла 14 км, з протитанковим ровом та мінними полями.

Вид Хрещатика в Києві після відступу фашистів

3-го листопада командує фронт М. Ватутін віддав наказ про наступ на Київ північної групи військ. У ніч з 5-го на 6-те листопада столицю України було визволено від фашистських загарбників. Битва за Дніпро і Київ продемонструвала усьому світові могутню силу Радянської армії, дружбу і взаємодопомогу наших народів.

За форсування Дніпра, героїзм у боях на плацдармах 2605 солдатів, сержантів, офіцерів та генералів було удостоєно звання Героя Радянського Союзу. Із них 1838 росіян, 434 українців, 47 білорусів, 30 грузинів, 49 татар, 28 казахів, 27 узбеків та представники інших націй.

П'єм воду рідного Дніпра, будем п'їть із Прута, Немана й Буга! ОЧИСТИМ СОВЕТСКУЮ ЗЕМЛЮ ОТ ФАШИСТСКОЙ НЕЧИСТИ!

Ворог сподівався зупинити переможний наступ наших фронтів. У боях наші війська оточували і знищували великі угруповання фашистів, але 80-тисячна армія гітлерівців була розгромлена у Корсунь-Шевченківській, Кіровоградській, Ровно-Луцькій, Нікопольсько-Криворізькій, Проскурівсько-Чернівецькій, Умансько-Ботошанській, Поліській, Кримській, Львівсько-Сандомирській, Ясько-Кишинівській, Східно-Карпатській операціях, що вивели наші війська на державний кордон.

8-го жовтня 1944 року з боями визволено останнє українське село Лавочне Дрогобицької (нині Львівська) області, а 27 жовтня прапор перемоги було під-

нято над Ужгородом – центром Закарпаття. Ця дата є Днем визволення України від фашистських загарбників.

У боях за Україну регулярній армії допомагали понад 500 тисяч народних месників, об'єднаних у 70 загонів. 60 українських партизанів відзначено високим званням Героя Радянського Союзу.

86 жінок України стали Героями Радянського Союзу. Серед них – славні підпільниці України Лариса Ратушна, Ніна Сосніна, Ляля Убийвовк, Люба Шевцова, Уляна Громова, санітарки Марія Боровиченко, Марія Щербаченко, Галина Петрова та ін.

Автоматниця. 1942 р.

Героїчні подвиги захисників Вітчизни назавжди увійшли до літопису історії Великої Вітчизняної війни.

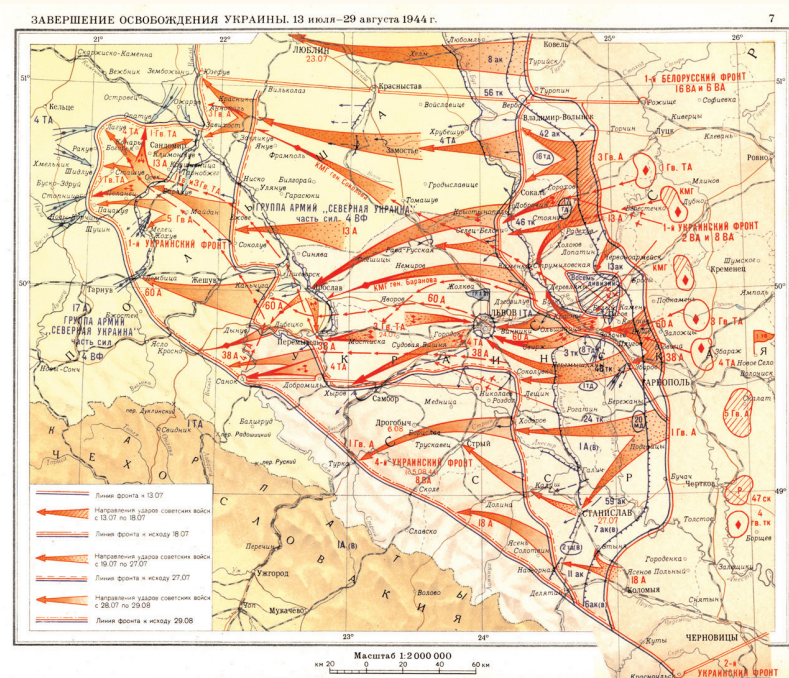
Відвоєвані міста Київ, Одеса, Севастополь, Керч стали містами-героями. Мужність нашого народу уцент розвіяла гітлерівські ілюзії щодо генерального плану "Ост".

Партизани на переправі. Україна 1942 р.

І насамкінець кілька слів про нашу історію. Доля українського народу залежала від бойових дій Радянської армії на фронтах Великої Вітчизняної війни та від наших перемог. Без цієї Перемоги не було б України як соборної незалежної держави, не було б української нації як етноісторичної спільноти. Радянська армія за підтримки союзників врятувала світ від коричневої чуми – фашизму, а вирок Нюрнберзького процесу засудив фашизм навечно, без термінів давності.

Героїчний подвиг радянських воїнів навечно залишається в пам'яті мільйонів чесних людей. Багато синів і

дочок нашої Вітчизни віддали своє життя в ім'я свободи й незалежності України, в ім'я життя сучасних і наступних поколінь. Пам'ять про них житиме у віках.

Микола Рябухін, учасник оборони і визволення Києва та України від фашистських загарбників, полковник у відставці, доцент